

Publicerad den *Infrastrukturnyheter.se* (<http://www.infrastrukturnyheter.se>)

Rapport från Bergsprängar-dagarna

[1] Michael Hermansson, Bergutbildarna delade ut Hederssprängaren till Stig Adolfsson för hans insatser för branschen. Foto: Frida Hermansson

[2] Mingel bland utställarna på årets Bergsprängardagar. Foto: Frida Hermansson

[3] Årets Bergentreprenör, vinnare av RG Award, Mats Johansson tillsammans med Roland Netterlind och Jan Johansson. Foto: Frida Hermansson

Rapport från Bergsprängar-dagarna [4]

Publicerad: tors, 2016-03-03 11:08

 [Michael Hermansson, Bergutbildarna delade ut Hederssprängaren till Stig Adolfsson för hans insatser för branschen. Foto: Frida Hermansson \[1\]](#)

 [Mingel bland utställarna på årets Bergsprängardagar. Foto: Frida Hermansson \[2\]](#)

 [Årets Bergentreprenör, vinnare av RG Award, Mats Johansson tillsammans med Roland Netterlind och Jan Johansson. Foto: Frida Hermansson \[3\]](#)

Reportage

Bergsprängardagarna är ett årligt återkommande seminarium med fokus på den praktiska verkligheten inom främst ovanjordssprängning. Seminariet har blivit en viktig händelse i branschen och ett viktigt forum för diskussion och utveckling. Årets Bergsprängardagar samlade drygt 230 personer, på Royal Park Hotel i Frösundavik strax norr om Stockholm.

1999 arrangerade BergUtbildarna AB för första gången Bergsprängardagarna, som nu utvecklats till en av landets viktigaste sammankomster för såväl bergsprängningsentreprenörer som beställare, konsulter, leverantörer och myndigheter. Sedan 2004 arrangeras Bergsprängardagarna tillsammans med branschföreningen BEF (Bergsprängningsentreprenörernas Förening).

Hermansson inledde

Michael Hermansson från Bergutbildarna inledde årets Bergsprängardagar med en tillbakablick och en kort historik då årets seminarium blir det sista han själv håller i. Sjoerd Spijkerman som tillträtt som ny vd för Bergutbildarna blir därför den som kommer att ansvara för näste års Bergsprängardagar. Michael avslutade med att överlämna Hederssprängaren till en av branschens stora, Stig Adolfsson som varit en viktig person för att få relevanta föreskrifter från Arbetsmiljöverket och som på sitt personliga sätt delgivit deltagarna detta på flertalet Bergsprängardagar.

Generationsskillnader

Årets inledningstalare var Annika Bröms från Svenskt Näringsliv, som med sitt föredrag ville uppmärksamma publiken på hur kommande generationer kommer att påverka branschen i framtiden. Generationsskillnaderna är tydliga och framöver kommer det ställa högre krav på arbetsgivaren att framstå som attraktiv för att attrahera ny arbetskraft. Den yngre generationen lever ett mer jämställt liv med andra krav på till exempel arbetstider än tidigare. Det blir även viktigare för företag att hänga med i den digitala utvecklingen, såväl vid marknadsföring och rekrytering som med rent arbetsrelaterade verktyg och system. Vidare höll Roland Netterlind, BEF sin marknadsanalys över året som gott och inför kommande år. Urbaniseringen och inflyttningen till storstäderna ger på sikt mer behov av kollektivtrafik och bostäder fortsätter byggas. I stort ser det positivt ut för branschen då många nya projekt är på gång och några fortfarande pågår. Konjunkturen kommer succesivt bli bättre 2016 för att sedan bli mycket intensiv de kommande åren.

Säkerhetsfrågorna upp i ljuset

Därefter återkom Michael Hermansson som denna gång talade om säkerhet och utbildning. Branschen är fortfarande drabbad av många allvarliga tillbud och olyckor, några exempel från de senaste åren togs upp. Orsaken till olyckorna och tillbud kan ofta bero på att föreskrifter inte följs, dåligt rensat berg och stressiga arbetsplatser. Många gånger är den mänskliga faktorn orsaken till olyckan, stress, slarv eller obetänksamhet. Michael påtalade vikten av att alltid göra en ordentlig riskbedömning och en sprängplan samt att även beställaren utbildar sig för att få en ökad förståelse och medvetenhet om risker och för att kunna vidta förebyggande åtgärder. Arbetsmiljöverkets möjlighet att döma ut höga företagsböter vid allvarliga arbetsmiljöbrott måste därför anses positivt.

Michael berättade även om den yrkeshögskoleutbildning som Bergutbildarna nu bedriver för tredje året i rad. Utbildningen är helt unik i sitt slag då den är studiemedelsberättigad och innehåller samtliga behörighetskurser för sprängning och bergborrning både ovan och underjord samt flera andra kurser inom bland annat geologi, första hjälpen, m m. Eleverna får även instruktörsledd praktik både ovan och underjord samt LIA-platser ute hos företagen. Utbildningen har hittills varit mycket framgångsrik då ca 85% av eleverna har arbete efter examen. Bergutbildarna har tack vare sammanslagningen med Spijkerman Berg- och Sprängteknik fått en ännu bredare kompetens, fler medarbetare och duktiga utbildare. Man satsar för framtiden och har nyligen lanserat ett komplett utbildningspaket som uppfyller samtliga krav på utbildning för Förbifart Stockholm.

Representanter från myndigheterna fanns som vanligt på plats. Åsa Dahlfors, Arbetsmiljöverket berättade om den nya föreskriften om kvarts och dess krav på riskbedömning.

Shulin Nie, MSB informerade om omorganisationen av myndigheten samt de nya föreskrifterna för användning av krutpatroner, sk P2 produkter. Han berättade vidare om föreslagna förenklingar i regelverket vad gäller spårbarhet. En utskannad kartong med sprängämnen behöver då inte skannas tillbaka för de ej använda produkterna om kartongen är helt förbrukad inom en vecka.

Patrik Jansson från Polisen berättade om erfarenheter från ett projekt där dolor skulle transporteras för analys vilket kan ställa till problem då inte längre är klassade.

Björn Stokirk, SBMI berättade om Sevesodirektivets konsekvenser för bergtakter som ska anmäla sin sprängningsverksamhet om mer än 10 ton bulk kommer att användas.

Sprängning i känslig miljö

Sonny Carlsson från Uppländska Berg höll ett öredrag om sprängningen man utfört inuti Nationalmuseum, en extremt känslig och unik miljö. I samband med att Statens Fastighetsverk genomför ombyggnation av Nationalmuseum utförs omfattande schaktningsarbeten i bottenvåningen för omdragning av va-ledningar, ventilation med mera.

Stora mängder berg skulle loss hållas och fraktas bort vilket ställde stora krav på entreprenören i denna trånga och känsliga miljö. Man har bland annat arbetat med försiktig sprängning, vajersågning, snigeldynamit och superwedge.

Vidare tog seminariet upp två olika fall av projektproblematik uppdelat på två avsnitt, dolor och ansvar.

I det första fallet behandlade man ett projekt i Flemingsberg där man funnit ett flertal dolor efter en sprängning i en mycket känslig miljö mellan järnväg och Södertörns Tingsrätts lokaler. Entreprenören Skanska ställde därmed upp krav på mycket stora och kostsamma säkerhetsåtgärder vid hanteringen av dolorna. Då detta berodde på produktfel på sprängkapslarna och leverantören tog detta ansvar klarade sig entreprenören undan med blotta förskräckelsen. Sprängentreprenören Anders Larsson från Berg & Mark berättade med inlevelse om detta, kompletterad av ansvariga från Skanska och sprängämnesleverantören som också beskrev kvalitetskontrollen vid tillverkning av sprängkapslar.

I det andra fallet berättade Johan Rosén från Scandrock om ett projekt där man blivit ansvarig för att ha tryckt in en källarvägg i en grannfastighet. Denna fastighet var frisprängd i grundläggningen men återfylld och kompletterad med bärande balkar in mot berget. Detta fanns inte med i Riskanalysen men Sprängentreprenören blev ensam ansvarig utan ersättning från försäkringsbolaget.

Prisutdelning

Nästa punkt på dagordningen var prisutdelning och utnämningen till Årets Bergentreprenör / RG Award. Priset instiftades 2003 till minne av BEF:s grundare Rune Gustafsson och delas varje år ut till en Bergentreprenör som visat på god företagsamhet. Årets pristagare blev Mats Johansson, MJ Anläggning, en seg smålänning som trots sjukdom kommit tillbaka och drivit sitt entreprenadföretag med stor vilja och energi som den kompetenta sprängare han är.

Vibrationskrav från SL

Seminariets andra dag inleddes av Oscar Sjökvist, Berg och Bygg i Norberg som berättade om ett spännande projekt på brant slänt, mitt i stan (Liljeholmen). Känslig miljö nära T-bana, bergbana och bergrumsgarage med mera. Oscar sammanfattar med att det faktiskt går att spränga stora salvor i innerstan om man är väl förberedd, gör en tydlig och bra riskanalys, använder elektroniska sprängkapslar, tung täckning och har en tydlig och bra dialog mellan alla parter. Sågning dämpade vibrationer i de känsligaste områdena, SL med tuffa vibrationskrav var svåra att ha att göra med, vissa problem förekom med dolor, trots användning av elektroniksprängkapslar men projektet har sammanfattningsvis gått mycket bra.

Forskningsprojekt

Mats Olsson och Bengt Niklasson redovisade, till församlingens stora förvåning, ett forskningsprojekt där man kunde påvisa att helt inspända salvor inte gav mer vibrationer än normala salvor med fritt utslag. Mycket intressanta resultat som kommer att diskuteras mycket i branschen framöver.

Torgny Frohm från NCC Roads redovisade mycket intressanta resultat där företaget gjort mätningar vid borrhörningsarbeten på ett flertal projekt och där man kunde visa att uppmättas halter kvarts och stendamm för personalen låg långt under satta gränsvärden. Viktiga resultat att använda för att möta de hårda kraven mot kvartsdamm i de nya kvartsföreskrifterna från Arbetsmiljöverket.

Ole Johansens examensarbete om jämförelse mellan sprängning med krutpatroner och konventionella sprängämnen redovisades av Carl Lind från Nitro Consult. Mycket intressanta, men inte förvånande, resultat som visar att sprängning med krutpatroner påverkar omgivning på ungefär samma sätt som vid konventionell klenhållsprängning. Påståenden om att sprängning med krutpatroner inte ger vibrationer eller liknande är felaktiga. Vad gäller stenkast kan krutsprängning till och med ge större kasteffekter än klenhållsprängning. Resultaten är viktiga då det finns många felaktiga uppfattningar i branschen om produkternas ofarlighet och att det inte behövs besiktning av fastigheter och liknande.

Det gavs också intressant produktinformation om borrhörningsrustningar från Stefan Persson, Sandvik och Ville Pohja från Robit med bland annat MWD borrhörningskronor, kronor som mäter in sin position under pågående borrhörning.

Therese Liljegren från Hundprofil redovisade erfarenheter från sina hundars arbete i gammal sprängbotten i Svappavara där man hittat fungerande sprängämne efter 30 år under vatten.

Pier Goliats från Årsta Berg & Bygg redovisade därefter sina erfarenheter från projektet att spränga ut en känslig tunnel under källaren på Södersjukhuset. Här, liksom vid Nationalmuseumprojektet, blir man imponerad av sprängentreprenörens kreativa lösningar för att ta ut berg i mycket känsliga miljöer. Pier avslutade med att ge en känga till de låga lönerna i ovanjordsbranschen. Sprängarbasarna utför mycket avancerade arbeten i mycket känsliga miljöer och med extremt stort ansvar till alldeles för låga löner.

Branschföreningen BEF avtackade Michael Hermansson för 13 års samarbete med Bergsprängardagarna med blommor och sprängarstatyett. Efterträdaren Sjoerd Spijkerman avslutade med en personlig och inlevelsefull betraktelse om sina erfarenheter från branschen med intressanta bilder från flera projekt. Han tackade alla inblandade och såg fram emot att ta över ansvaret för Bergsprängardagarna 2017.

Sammanfattningsvis var det mycket innehållsrika Bergsprängardagar med en tydlig röd tråd – ansvar, kompetens och säkerhet.

Författare: Frida Hermansson

Relaterade Nyheter

Källa till webbadress: <http://www.infrastrukturnyheter.se/2016/03/rapport-fr-n-bergspr-ngar-dagarna>

Länkar:

[1] http://www.infrastrukturnyheter.se/sites/default/files/story/2016/mar/118841_michaelhermannssonstigadolfsson-redigerad.jpg

[2] http://www.infrastrukturnyheter.se/sites/default/files/story/2016/mar/118841_bergsprangardagutstillare.jpg

[3] http://www.infrastrukturnyheter.se/sites/default/files/story/2016/mar/118841_bergsprangardagaretsbergentreprenor.jpg

[4] <http://www.infrastrukturnyheter.se/2016/03/rapport-fr-n-bergspr-ngar-dagarna>

[5] <http://www.addthis.com/bookmark.php>

[6] <http://www.infrastrukturnyheter.se/print/118841>

[7] <http://branschnyheter-se.disqus.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.infrastrukturnyheter.se%2F2016%2F03%2Frapport-fr-n-bergspr-ngar-dagarna>